

A condition de réciprocité il n'admettra ni des agitations ni des attaques dirigées contre la dignité de votre Pays.

Il est cependant de mon devoir de faire ressortir que des incidents graves du genre de ceux qui se sont produits notamment à Surany ne pouvaient qu'émouvoir au plus haut degré toute notre population.

Je saisis cette occasion de vous affirmer une fois de plus combien mon Gouvernement est désireux de voir régner aussitôt que possible le long de la frontière fixée à Vienne le calme nécessaire à l'établissement d'une collaboration amicale et vous prie d'agréer, Monsieur le Chargé d'affaires, les assurances de ma considération le plus distinguée.

Vážený pán chargé d'affaires.

Mám tu česť oznámiť Vám prijatie nóty č. 617/b z 31. decembra 1938,¹ v ktorej ste vyjadrili stanovisko Vašej vlády týkajúce sa propagandy na Slovensku.

Na Vašu otázku, či česko-slovenská vláda je pripravená zabrániť prejavom, ktoré smerujú proti Maďarsku, mám povinnosť Vám vyhlásiť, že moja vláda má eminentný záujem na udržiavaní dobrých susedských vzťahov s Maďarskom.

Aj pri akceptovaní princípu reciprocity neschvaľuje agitáciu ani výpady proti autorite Vašej krajiny.

Súčasne však mám povinnosť upozorniť, že závažné incidenty, ktoré sa udiali najmä v Šuranoch, môžu spôsobiť v celej našej verejnosti znepokojenie najvyššieho stupňa.

Využívam túto príležitosť, aby som Vás ešte raz ubezpečil, že moja vláda si želá, aby pozdĺž hranice, stanovenej vo Viedni, čo najskôr zavládol pokoj, ktorý je nevyhnutný pre priateľskú spoluprácu. Zároveň, pán chargé d'affaires, Vás chcem ubezpečiť o svojej hĺbokej úcte.

AMZV ČR, KV, kart. 46, f.: Jednání s Maďarskem 1939, bez č. Kópia, strojopis.

¹ Nótu maďarskej vlády nepublikujeme. Text nóty pozri DIMK, III, s. 287, č. 167.

102

7. január 1939, Bratislava. Začiatok rokovania: 10.30 hod.

Záznam zo zasadnutia česko-slovenských predsedov komisií, rokujúcich v Budapešti, o ich činnosti a ďalšom postupe pri rokovaní.

Zápisnica

Schôdzu zahájil vládný delegát Dr. Josef Zvrškovec a vysvetlil príčinu schôdze. Pán predseda vlády¹ prejavil názor, že by ako protestné opatrenie na udalosti v Slanci² a v Šuranoch³ bolo treba prerušiť všetky rokovania s Maďarskom. Je našou úlohou zistiť, aký je stav rokovaní v jednotlivých komisiách a subkomisiách, čo je našim záujmom a aké rozhodnutie pánu predsedovi vlády doporučíme. Vyzval preto šéfov jednotlivých komisií, aby sa v tomto smere vyjadrili.

Ing. Janšák referuje o činnosti svojej komisie. Naznačil, akým spôsobom sa v komisií postupovalo, aké návrhy boli podané atď. Zmienil sa podrobne o ponuke maďarskej vlády na výmenu

niektorých obcí slovenských za obce Maďarsku odstúpené⁴. Maďari dávali päť obcí a žiadali 29 obcí. Hneď na počiatku vylúčili sme 9 obcí. Prišiel však do toho incident v Medzeve⁵ a tento situáciu zmenil. Zostáva otvorená otázka výmeny niektorých obcí pri Slanci, ďalej otázka Čeklisa a otázka Jasova, Degeša, Veľkého Kýru a Žitavskej Novej Vsi. Bola nadhodená tiež otázka vedenia hranice podľa katastrov.

Generál Viest poznamenáva, že Maďari trvajú na otázke katastrov a sú odhodlaní ísť pre rozhodnutie v tejto veci k arbitrom, nakoľko vraj arbitri mali na mysli hranicu podľa katastrov.

Ing. Janšák rezumuje v tom zmysle, že je záujem nás všetkých, aby definitívna úprava hraníc bola čo najskôr prevedená. Pretože príchodom jari začnú poľné práce roľníkov, nebude možno držať vojsko na hraniciach toľký čas. Sú to veľké náklady a preto je podľa názoru delimitačnej komisie treba čím skôr prácu skončiť.

Ing. Viest, predseda dopravnej komisie, oznamuje, že otázky slovensko-maďarské sú v podstate hotové a jedná sa už ešte o Podkarpatskú Rus. Maďari však robia veľké ťažkosti, čo sa týka peážnych ujednaní a junktimujú to na rôzne požiadavky pre seba. Je tiež toho názoru, že čím skoršie zahájenie normálneho dopravného styku prospeje nielen nám, ale i Maďarom.

Dr. Mičura, predseda právnej komisie, zdôrazňuje, že otázky sú prejednávané v právnej komisii, veľmi úzko súvisia s politikou, a preto ďalšie pokračovanie závisí od politickej situácie. Prihovára sa za to, aby boli preskúmané všetky okolnosti, ktoré by ďalšie jednanie podmieňovali. Doporučuje, aby sa vypočítalo, či majetkov našich štátnych príslušníkov v Maďarsku je viac, než majetkov maďarských štátnych príslušníkov na Slovensku. Potom, aby sa zaujalo rezolútne stanovisko, ktoré by sa dôsledne prevádzalo. Keď sa rozhodneme, že v jednaní pokračovať nebudeme, tak musíme za tým stáť do dôsledkov a prijať i tú príjemnú i neprijemnú stránku. Naše rozhodnutie musí byť pevné a nie časové.

Dr. Fábry pripomína, že rádio hlásilo, že kolonisti z Bimboly majú sa dostaviť do svojej obce, aby si prevzali svoj majetok. Toto nezodpovedá zásadám, na ktorých sa dohodla komisia, a preto doporučuje, aby všetky tlačové správy boli posielané len po ich skontrolovaní a po súhlase tajomníka Dr. Ciekeru. Pritomný šéf propagandy Šaňo Mach berie toto v známosť a oznamuje, že v tomto zmysle zakročí.

Ing. Fraňo Ševčovič upozorňuje na nedodržovanie dohôd Maďarmi. Je toho názoru, že Maďari, i keď urobia dohodu, ako sa to stalo konkrétne o kolonistoch – túto dohodu nedodržiavajú. My musíme siahnuť k odvetným opatreniam a robiť takú politiku, akú robia Maďari.

Ing. Janšák žiada, aby nakoľko máme svojho vládneho delegáta v osobe Dr. Zvrškovca, bolo umožnené vypočuť predsedom komisií aspoň raz do týždňa názor vlády na medzinárodnú situáciu, aby príslušní predsedovia v komisiách podľa toho zamerovali svoju taktiku.

Dr. Zvrškovec prednáša potom výklad o celkovej medzinárodnej politickej situácii a doporučuje, aby vo všetkých našich jednaníach postupovali sme dôsledne a veľmi opatrne. Je ochotný vyhovieť požiadavke tlumočenej Ing. Janšákom a z prípadu na prípad referovať predsedom komisií.

Anton Granatier radí k bedlivému posúdeniu situácie a pýta sa, či naša váha medzinárodne-politická sa od 2. novembra 1938 v prospech náš zlepšila.

Dr. Rapant, predseda menšinovej komisie, domnieva sa, že pre nás je len ziskom, keď sa rokovanie o menšinovom probléme začne až vtedy, keď bude ustálená definitívne hranica. Prihovára sa, aby budúce rokovanie nekonalo sa už v Budapešti, ale u nás na Slovensku a to – ako to doporučuje tiež šéf propagandy Šaňo Mach – v Piešťanoch⁶.

Šéf propagandy Šaňo Mach podľa celkového jednanja rezumuje, že bude treba v jednaní pokračovať a veci dohodnúť.

Dr. Rapant upozorňuje, že musíme sa naučiť metódy maďarské, keď chceme, aby nám oni rozumeli, to znamená, že jakou rečou hovoria oni, takou rečou musíme hovoriť aj my.

Dr. Fábry upozorňuje, že jednať by sme sice prestať nemali, ale musíme byť odhodlaní prevádzať i represálie.

Výsledok celého rokovania a stanovisko jednotlivých komisií predloží sa k prejednaniu slovenskej vláde, ktorá rozhodne:

- a) či za danej situácie medzinárodno-politickej je záhodno prerušiť rokovania,
- b) či je možno pokračovať v jednaní vtedy, keď sme boli svedkami toľkých incidentov a keď sme i svedkami toho, že Maďari ujednané dohody porušovali,
- c) či v rokovaní sa má pokračovať v Budapešti, alebo či sa má činnosť komisií preniesť do Bratislavy.

V pondelok, t. j. 9. januára 1939 prednesie svoj referát vládny delegát Dr. Zvrškovec predsedovi vlády, ktorý buď sám, alebo po porade s členmi svojej vlády určí naše stanovisko⁷. Toto stanovisko potom prednesie Dr. Zvrškovec v ministerstve zahraničných vecí v Prahe. Do tohoto rozhodnutia činnosť komisií započatá nebude.

D a h.

Zaznamenal:
Dr. Cieker

AMZV ČR, PrS, kart. 60, f. 12, č. 2 858/VI-4/38. Kópia, strojopis.

¹ Jozef Tiso.

² Pozri dok. č. 83.

³ Pozri dok. č. 92.

⁴ Pozri dok. č. 45.

⁵ Pozri dok. č. 82.

⁶ Dňa 17. 12. 1938 zástupcovia česko-slovenskej delegácie rokovali v Bratislave o možnosti presunutia ďalšieho rokovania jednotlivých komisií z Budapešti na Slovensko. Nemalo sa to týkať miesta rokovania delimitačnej komisiie. — AMZV ČR, PrS, kart. 65, f. 12, č. 179 378/VI-4/38.

⁷ Pozri dok. č. 115.

103

9. január 1939, 18.30 hod., Bratislava.

Telefonická správa odborového radcu J. Bujnáka tajomníkovi sekretariátu pre rokovanie s Maďarskom o note maďarskej vlády vo veci vojenských incidentov pri mestách Užhorod a Mukačevo a o prerušení rokovania s Česko-Slovenskom.

Záznam

Maďarská vláda oznamuje¹, že dňa 7. 1. t. r. večer v blízkosti obce Dovhé, ktorá leží na juh od